

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **O. G.**, bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. M. K., advokátom v K., proti odporcovi : **S.**, T., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Sociálnej poisťovne – pobočka R., **o zaplatenie 2.449.687,- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. RA-2 C 155/2003, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. mája 2008, sp. zn. 14 Co 101/2008, takto

r o z h o d o l :

Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. mája 2008, sp. zn. 14 Co 101/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom zo 4. decembra 2007 čk. RA-2 C 155/2003-155 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 551.699,50 Sk z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a vo zvyšku návrh na náhradu škody v časti náhrady bolestného v sume 191.700,- Sk a sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 1.620.000,- Sk zamietol. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že u navrhovateľa ide o prípad hodný osobitného zreteľa, ktorý odôvodňuje priznanie nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 25-násobku pôvodného základného ohodnotenia odškodnenia v súvislosti s posudkom z 1. apríla 2003 a posudkom z 18. júna 2003, t.j. v celkovej sume 551.699,50 Sk. Nároky navrhovateľa predstavujúce 25-násobné zvýšenie odškodnenia za bolesť vo výške 191.700,- Sk a za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 1.620.000,- Sk vychádzajúce z posudkov z 8. októbra 1998 (malo by byť 24. septembra, MUDr. Ľ. L.; čl. 9), 14. decembra 1998

(MUDr. J. U.), 3. júna 1999 (ide o posudok zo 16. apríla 1999 na čl. 8) a 16. februára 2000 (MUDr. M. N.) sú premlčané, a preto súd návrh v tejto časti zamietol. Rozhodujúcou skutočnosťou, na ktorú súd pri svojom rozhodovaní prihliadal, bola zrejmalá, náhla a trvalá zmena osobného, rodinného, pracovného a spoločenského života navrhovateľa spojená s výkonom bežných každodenných úkonov po zvyšok jeho života bez prognózy zlepšenia. Priznaný nárok súvisí s chorobou z povolania – sluchovou poruchou spôsobenou hlukom (zistená 16. apríla 1999) a jej zistenou progresiou v posudku Doc. MUDr. Ľ. L. z 1. apríla 2003, v ktorom bolo navrhovateľovi priznaných ďalších 100 bodov popri pôvodných 500 z posudku MUDr. Ľ. L. a MUDr. A. L. zo 16. apríla 1999 v hodnote 60,- Sk za jeden bod, tzn. v základnej hodnote 6.000,- Sk. Celá suma s navýšením o 4.800,- Sk bola navrhovateľovi vyplatená, preto súd uznal ako dôvodný nárok v sume 139.200,- Sk. Ďalej priznaný nárok vychádza z pracovného úrazu zo 14. novembra 1997 a progresie poúrazového stavu navrhovateľa zisteného v posudku MUDr. K. B. z 18. júna 2003, v ktorom bolo navrhovateľovi priznaných ďalších 150 bodov za zhoršenie zdravotného stavu, ktorým sa naplnili kritériá položky 302 písm. d/ prílohy vyhlášky č. 32/1965 Zb., a takisto sa mu priznalo ďalších 400 bodov z dôvodu naplnenia položky 303 cit. prílohy. Tieto body sa navrhovateľovi priznali popri pôvodne určených 250 bodoch v posudku MUDr. M. N. zo 16. februára 2000 v hodnote 30,- Sk za jeden bod, čo predstavuje základnú hodnotu 4.500,- Sk a 12.000,- Sk, tj. 16.500,- Sk spolu. Táto suma bola navrhovateľovi vyplatená. Keďže mu súd priznal 25-násobok finančnej hodnoty bodového hodnotenia a výsledná suma predstavuje 412.500,- Sk, považoval súd tento nárok navrhovateľa za dôvodný.

Na odvolania navrhovateľa, odporcu a vedľajšieho účastníka na strane odporcu Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 20. mája 2008, sp. zn. 14 Co 101/2008 zmenil rozsudok okresného súdu v časti povinnosti odporcu zaplatiť z titulu náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 551.699,50 Sk tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi z titulu náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 315.000,- Sk, a potvrdil v časti, v ktorej okresný súd návrh navrhovateľa v prevyšujúcej časti náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia a náhrady za bolesť, ako aj vo výroku o trovách prvostupňového konania zamietol. Odvolací súd preskúmaval napadnutý rozsudok v časti výroku, v ktorej súd zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi 551.699,50 Sk z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a v časti, v ktorej okresný súd zamietol návrh navrhovateľa na priznanie náhrady z titulu bolestného vo výške 191.700,- Sk a sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 1.620.000,- Sk, ktoré

považoval za premlčané. Ohľadom posúdenia premlčania odvolací súd uzavrel, že prvostupňový súd správne aplikoval § 9 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v spojení s § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pokiaľ ide o nárok z titulu pracovného úrazu, a to priznania bolestného na základe posudku zo 14. decembra 1998 vo výške 116,25 bodov x 30,- Sk = 3.487,50 Sk a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa posudku zo 16. februára 2000 vo výške 1000 bodov + 250 bodov x 30,- Sk = 37.500,- Sk, a pokiaľ ide o nárok z titulu choroby z povolania, a to bolestného podľa posudkov z 8. októbra 1998 a zo 4. septembra 1998 vo výške 150 bodov x 30,- Sk = 4.500,- Sk a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa posudkov z 3. júna 1999 a zo 16. apríla 1999 vo výške 500 bodov x 60,- Sk = 30.000,- Sk. Okresný súd teda správne návrh navrhovateľa v rozsahu bolestného vo výške 191.700,- Sk a sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 1.620.000,- Sk ako nedôvodný zamietol. Pri rozhodovaní o priznaní mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za bolesť a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. okresný súd postupoval správne v zmysle zásad významných pre stanovenie výšky náhrady, v tomto smere vykonal vo veci dostatočné dokazovanie. Okresný súd správne zohľadnil, že navrhovateľ utrpel úraz v pomerne mladom veku 41 rokov a súčasne mu bola zistená choroba z povolania. Odvolací súd doplnil dokazovanie výsluchom navrhovateľa podľa § 131 O.s.p. a zistil, že uňho došlo k úplnej strate možnosti uplatnenia sa v živote. Dospel preto k odlišnému záveru, pokiaľ ide o priznanie výšky mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia a toto zvýšenie považuje za primerané a opodstatnené vo výške 25-násobku v prípade progresie poškodenia sluchu podľa lekárskeho posudku z 1. apríla 2003 MUDr. V. S. potvrdené Doc. MUDr. E. L., ktorým bolo pôvodné bodové hodnotenie vo výške 500 bodov (v rozsudku mylne ako „500,- Sk“) zvýšil o 100 bodov. Z posudku vyplýva, že u navrhovateľa došlo v dôsledku progresie k 98 % strate sluchu – ide o prípad hodný mimoriadneho zreteľa, ktorý pripúšťa zvýšenie náhrady aj nad najvyššie výmery odškodnenia podľa § 7 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Pokiaľ ide o nárok uplatnený z titulu SSU v dôsledku utrpeného pracovného úrazu, a to na základe posudku z 18. júna 2003, ktorým bolo priznané bodové hodnotenie 150 + 400 bodov, tu krajský súd považuje za primerané zvýšenie vo výške 10-násobku. Vzhľadom na uvedené zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku o priznaní sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovateľa tak, že mu priznal za 100 bodov 25-násobné zvýšenie, t.j. 100 bodov x 60,- Sk x 25 = 150.000,- Sk a za 150 + 400 bodov x 30,- Sk x 10 = 165.000,- Sk, teda spolu náhradu 315.000,- Sk a vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol. V časti výroku zamietajúcej návrh navrhovateľa v prevyšujúcej

sume, rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Keďže sa navrhovateľ v konaní nedomáhal výsluchu lekárov, ktorí vystavili odborné posudky a odvolací súd vykonanie dokazovania v tomto smere nepovažoval za tak právne významnú skutočnosť, ktorá by viedla v prípade ich vykonania k inému právnemu záveru – lekári sa k ustáleniu zdravotného stavu navrhovateľa vyjadrili vo svojich posudkoch a zotrvali na svojich záveroch, odvolací súd toto dokazovanie nevykonal.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ a žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok v zmeňujúcom výroku zamietnutia návrhu čo do sumy 236.699,50 Sk zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právného posúdenia veci. Odvolací súd sa v otázke primeranosti náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia za pracovný úraz v rozsahu 10-násobného zvýšenia neriadil pravidlami praxe, kedy súdy priznávajú omnoho vyššie sťaženie spoločenského uplatnenia, a navyše, svoj právny názor ničím neodôvodňuje len poukazuje na výsluch navrhovateľa, ktorý v odvolacom konaní odpovedal iba na niekoľko všeobecných otázok zo strany súdu bez možného vplyvu na rozhodnutie súdu prvého stupňa. Navrhovateľom uplatnené 25-násobné zvýšenie základného odškodnenia podľa posudkov z 1. apríla 2003 a z 18. júna 2003 tak, ako bolo aj súdom prvého stupňa priznané, považuje za primerané a zodpovedajúce požiadavke spravodlivej súdnej ochrany práv s ohľadom na jednorázovosť odškodnenia, jeho satisfakčný charakter a formu doživotného zmiernenia zdravotných následkov.

Odporca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu potvrdil, pretože ho považuje za správny a odôvodnený, čo do záveru súdu, že u navrhovateľa nedošlo k úplnej strate možnosti uplatnenia sa v živote.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť, a to i nad sumu ustanovenú v odsekoch 1 a 2.

Posúdenie, či u konkrétneho poškodeného ide o prípad hodný osobitného zreteľa, je výlučne úlohou súdu, pričom právna úprava nijakým, ani demonštratívnym spôsobom neuvádza, aké poškodenia zdravia, respektíve aké následky takéhoto poškodenia zakladajú nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia. Súd vychádza jednak z lekárskeho posudku, základného bodovania poškodení, ale tiež musí prihliadať na to, aké zmeny poškodenie zdravia vyvolalo v živote dotknutej osoby vo vzťahu k stavu pred poškodením.

Okolnosti hodné osobitného zreteľa by mali byť posudzované s ohľadom na individuálneho poškodeného, bez ohľadu na to, či jeho spôsob života pred poškodením vykazoval znaky vysokého spoločenského angažovania v oblastiach umenia, vedy, športu či politiky, alebo viedol tzv. bežný život. Uprednostňovanie určitých spoločensky preferovaných povolání a voľnočasových aktivít nazeraných ako vysoko kultúrne pred iným zamestnaním (v tomto prípade povolaním baníka) a bežnými rodinnými aktivitami (záhrada, vnúčence) je nekorektné nielen z hľadiska etiky, ale, a to najmä, je v konečnom dôsledku porušením zásady rovnosti účastníkov občianskeho konania a ochrany slabšieho prítomnej osobitne vo veciach pracovných, rodinných a najnovšie vo veciach ochrany spotrebiteľa.

Práve preto, že priznanie mimoriadneho zvýšenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, ako aj rozhodnutie o výške zvýšenia je výlučne na rozhodnutí súdu, sú súdy povinné svoje právne závery riadne a presvedčivo odôvodňovať. Odvolací súd nijako skutkovo neodôvodnil zníženie mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia ako následku pracovného úrazu z 25-násobku priznaného okresným súdom na 10-násobok. Iba skonštatoval, že zvýšenie v tomto rozsahu považuje za primerané, pričom sa opiera o doplnené dokazovanie. Z vykonaného výsluchu navrhovateľa na odvolacom pojednávaní konanom 20. mája 2008 vyplývajú v zásade tie isté skutočnosti, o ktoré sa oprel aj súd prvého stupňa. Súd ďalšie dôkazy nevykonal. Ohľadom návrhu na výsluch svedkov – lekárov, ktorí podávali zdravotné posudky za účelom zistenia otázky premlčania, dospel k záveru, že toto dokazovanie by neprinieslo žiadne nové skutočnosti relevantné pre konanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici dospel v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci k nesprávnym právnym záverom, keď navrhovateľovi bez ďalšieho vykonaného dokazovania a akéhokoľvek skutkového odôvodnenia znížil mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia z priznaného 25-násobku na 10-násobok (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.). Na uvedené skutočnosti musel dovolací súd prihliadnuť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) a preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2009

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: